

Första söndagen efter påsk



Predikan på distans 2021-04-11.

Kyrkoherde Sten Rydh, Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige

I Guds, Faderns + och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Bön: Käre himmelske Fader! Vi tackar dig att du har gett oss biktens och avlösningens sakrament. Undervisa oss nu genom ditt heliga ord och din Ande om hur vi får syndernas förlåtelse och blir evigt saliga. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Predikotext. Evangeliet 1:a årg. Joh. 20:19-31.

Jesus och Tomas

19 På kvällen den första veckodagen, var lärjungarna samlade bakom låsta dörrar av rädsla för judarna. Då kom Jesus och stod mitt ibland dem och sade: "Frid vare med er!" 20 När han hade sagt detta visade han dem sina händer och sin sida. Och lärjungarna blev glada när de såg Herren.

21 Jesus sade än en gång till dem: "Frid vare med er! Som Fadern har sänt mig sänder jag er." 22 Sedan han sagt detta, andades han på dem och sade: "Ta emot den helige Ande! 23 Om ni förlåter någon hans synder så är de förlättna, och om ni binder någon i hans synder så är han bunden."

24 Tomas, en av de tolv, han som kallades Tvillingen, hade inte varit med de andra när Jesus kom. 25 De andra lärjungarna sade nu till honom: "Vi har sett Herren!" Men han svarade dem: "Om jag inte får se spikhålen i hans händer och sticka mitt finger i spikhålen och min hand i hans sida, så kan jag inte tro."

26 Åtta dagar senare var hans lärjungar samlade igen där inne, och nu var Tomas med dem. Då kom Jesus, medan dörrarna var låsta, och stod mitt ibland dem och sade: "Frid vare med er!" 27 Sedan sade han till Tomas: "Kom med ditt finger och se mina händer, kom med din hand och stick den i min sida. Och tvivla inte, utan tro!" 28 Tomas svarade honom: "Min Herre och min Gud!" 29 Jesus sade till honom: "Du tror därför att du har sett mig. Saliga är de som inte har sett men ändå tror."

30 Många andra tecken som inte är nerskrivna i denna bok gjorde Jesus inför sina lärjungar. 31 Men dessa har blivit nerskrivna för att ni ska tro att Jesus är Messias, Guds Son, och för att ni genom tron ska ha liv i hans namn.

Vi har lyssnat till evangelietexten som är dagens predikotext. Eftersom Jesus här undervisar om bikten eller avlösningen skall predikan särskilt handla om detta. Vi sammanfattar predikan i tre delar.

1. Förvirring råder när Jesus är borta
2. Jesus kommer med frid och förlåtelse
3. Också kyrkan ger Guds förlåtelse

1. Förvirring råder när Jesus är borta

Lärjungarna var samlade bakom låsta dörrar av rädsla för judarna. Jesus hade uppstått tidigare samma dygn, men apostlarna var ännu inte övertygade om att det var sant. Och de var uppfyllda av fruktan för judarna.

Det som skett under påskdagen var följande: **Matteus** och **Markus** berättar om att några av kvinnorna, Maria från Magdala och den andra Maria, Jakobs mor, och Salome hade kommit till graven för att smörja Jesu kropp. Då blev det en stor jordbävning och en

Herrens ängel visade sig för dem. Så fick kvinnorna se att graven var tom. De fick befallningen att berätta detta för apostlarna. De mötte då också den uppståndne Frälsaren och föll ner för honom och tillbad honom (Matt. 28:1-10, Mark. 16:1-8).

Lukas berättar ungefär detsamma om kvinnorna och graven, men han nämner också särskilt änglarnas ord: *"Varför söker ni den levande bland de döda? Han är inte här, han har uppstått! Kom ihåg vad han sade till er medan han fortfarande var i Galileen: Människosonen måste utlämnas i syndares händer och bli korsfäst och uppstå på tredje dagen."* Då kom de ihåg hans ord (Luk. 24:5-8).

Johannes berättar om att Simon Petrus och han själv mötte Maria från Magdala. Då skyndade de till graven. Johannes sprang fortast och såg linnebindlarna ligga i graven, men han gick inte in. Men när Petrus kom fram gick han in i graven och såg bindlarna och huvudduken, vilket visade att Jesu kropp lämnat insvepningen. Den var som en kokong. När sedan Johannes gick in såg han detta och det står att *han trodde*. Det måste innebära att svepningen var intakt. En död kropp kunde inte ha lämnat den och ingen kunde ha tagit bort kroppen och lämnat lindningen orörd på detta sätt. Därför trodde Johannes. Jesus kropp hade blivit levande och gått rakt igenom lindningarna. Jesus var uppstånden.

Maria stod kvar vid graven och grät. Då träffade hon en man som hon trodde var trädgårdsmästare. Men det var Jesus, och när han vände sig om och sade *Maria!*, kände hon igen honom och utropade *Rabbuni*, vilket betyder Mästare. Jesus sade till henne att gå till apostlarna och berätta att han var uppstånden. Maria gick då genast och berättade detta för apostlarna.

Att lärjungarna ändå var mycket osäkra förstår vi av Emmaus-vandrarnas ord. De sade till sin okände medvandrarare (som sedan visade sig vara Jesus): *"Dessutom har några kvinnor bland oss gjort oss uppskakade. De gick till graven tidigt på morgonen men fann inte hans kropp. De kom och berättade att de hade sett en syn med änglar som sade att han lever. Då gick några av de våra till graven, och de fann att det var som kvinnorna hade sagt. Men honom själv såg de inte"* (Luk. 24:22ff).

Det är naturligt att apostlarna var förvirrade och tveksamma. Vad skulle de tro? Allting kändes som lösa rykten och ingen av dem hade själv sett Jesus. Kunde de verkligen lita på kvinnornas berättelser?

Som kristna kan vi också bli uppfyllda av tvivel och oro. Är Bibelns berättelser verkligen sanna? Kan vi lita på att Jesus Kristus verkligen är världens frälsare? Det är ju så svårt för vårt förnuft att förstå hur Guds Son har kunnat bli människa och hur han har lidit och dött för våra synders skull. Är han verkligen uppstånden? Så måste också vi ibland liksom apostlarna brottas med tvivel och orostankar. Det kan då kännas som om Kristus är långt borta.

2. Jesus kommer med frid och förlåtelse

Men plötsligt kommer Jesus till apostlarna. Han har inte lämnat dem. Trots att dörrarna var stängda och låsta av rädsla för judarna kommer Jesus på ett obegripligt sätt in i rummet i sin kropp, inte som en vålnad eller en ande, utan som en människa av kött och blod. Han hälsar sina kära apostlar med orden: *Frid vare med er!*

Detta är underbara ord. Det är orden om *Guds frid*, som Jesus undervisat dem om under flera år. Alla profeterna talar om Gud frid. Jesaja skrev: *Han blev genomborrad för våra brott, slagen för våra synder. Straffet blev lagt på honom för att vi skulle få frid, och genom hans sår är vi helade* (Jes. 53:5).

Jesus hade sagt till dem: *Frid lämnar jag åt er. Min frid ger jag er. Jag ger er inte det som världen ger. Låt inte era hjärtan oroas och tappa inte modet* (Joh. 16:33). När Jesus hade sänt ut apostlarna att predika skulle de först säga: *Frid över detta hus* (Luk. 10:5). Men nu hade de själva tappat bort

friden i den svåra prövningens stund. De hade glömt att hålla fast vid ordets löften och började istället oroa sig för vad fienderna skulle göra och varför Jesus inte var hos dem. Men i sin kärlek kom Jesus tillbaka till dem. Så gör han också med oss. Han prövar oss med svårigheter och tvivel, fiendernas hån och förakt och förföljelser. Men detta sker bara en liten tid. Sedan kommer han alltid tillbaka till de sina och tröstar dem. Vi kan förstå att apostlarna då måste ha blivit mycket häpnade och oerhört glada. Med orden *Frid vare med er!* tröstar Jesus dem omedelbart. Och som om detta inte vore nog visar han dem också sina händer och sin sida så att de kan se att det är hans kropp med såren efter spikarna och spjutet. Det står att apostlarna *blev mycket glada* (v. 20).

Nu ger Jesus dem ännu en stor gåva. Han säger: *"Frid vare med er! Som Fadern har sänt mig sänder jag er"* (v. 21). De får sitt uppdrag förnyat. Jesus hade redan tidigare talat om hur människor skulle komma till tro genom deras ord och om hur de skulle få den helige Andes särskilda gåva. Men detta uppdrag hade säkert bleknat bort inför all oro och alla bekymmer när de inte visste säkert vad som hänt Jesus.

På liknande sätt kan det vara för oss. Vi har alla en kallelse i vårt jordiska liv men också i det andliga. Uppgifterna är olika, men Gud vill använda oss som sina tjänare på den plats och i den uppgift vi har. Men när bekymmer, oro, svårigheter och motstånd kommer är vi nära att ge upp. Vi frestas att lämna alltsammans. Särskilt svårt är det när andra människor sviker, när fiender hånar och förtalar eller när vår egen synd hotar att helt krossa oss och få oss på fall. Då skall vi veta att Jesus alltid förlåter våra synder och förnyar sin nåd och sin kallelse. Vi får ta emot hans ord om frid och välsignelse och gå vidare i det uppdrag han har gett oss. Vi får sköta vår *jordiska* kallelse i vårt yrke och i hemmet, som föräldrar eller barn, som lärare eller elever, arbetsgivare eller anställda, och vi får sköta vår *andliga* kallelse som förkunnare eller åhörare, och vi får alla ge det kristna vittnesbördet till dem Herrens ställer i vår väg.

Apostlarnas uppdrag var att de skulle tala och skriva Guds ord, ledda av den helige Ande. Det var en stor och unik kallelse, som innebar att de fick ansvar för hela den kristna kyrkans förkunnelse. Men innan de kunde gå ut i världen måste de själva få tröst och frid och den helige Andes särskilda gåva, vilken de skulle få på ett alldeles särskilt sätt under pingsten. Men redan nu på uppståndelsens dag ger Kristus sina apostlar detta stora uppdrag. Så gör Gud. Han upprepar ofta sitt uppdrag till profeterna och till apostlarna. Han påminner om vilken stor uppgift de har, men framför allt om att han själv hela tiden kommer att vara med dem. Så är han också med varje kristen människa med sin helige Ande.

3. Också kyrkan ger Guds förlåtelse

Nu andades Jesus på dem och sade: *"Ta emot den helige Ande! Om ni förlåter någon hans synder så är de förlättna, och om ni binder någon i hans synder så är han bunden."* (v. 22f).

Tidigare hade Jesus själv många gånger uttalat förlåtelsens ord och folket hade häpnat över att Gud hade gett en sådan makt till människor (Matt. 9:8). Inte bara som Gud utan också som människor hade Jesus makt att förlåta synder. Denna makt ger han nu också till sina apostlar, ja till hela sin kyrka. På ett annat ställe kallas detta *"himmelrikets nycklar"* eller *nycklamakten*. Jesus sade till Petrus och sedan till alla apostlarna:

Jag ska ge dig himmelrikets nycklar. Allt som du binder på jorden ska vara bundet i himlen, och allt som du löser på jorden ska vara löst i himlen (Matt. 16:19).

Jag säger er sanningen: Allt som ni binder på jorden ska vara bundet i himlen, och allt som ni löser på jorden ska vara löst i himlen (Matt. 18:18).

Detta innebär att den kristna kyrkan av Gud har fått fullmakten att både förlåta synder men också utesluta obotfärdiga syndare från kyrkan.

I vår text talar Jesus särskilt om uppgiften att *förlåta synderna*. Apostlarna fick själva uppleva hur Jesus först gav dem sin frid och förlåtelse i prövningens stund. Han säger ju uttryckligen: *Som Fadern har sänt mig sänder jag er*. De skall göra detsamma som Jesus gjorde och förkunna Guds frid för människorna. Men här är det en skillnad. När Jesus mötte sådana som föraktade honom och avvisade honom förkunnar han inte någon frid utan Guds verop och dom över synden. Så skall inte heller vi förkunna förlåtelsen för dem som avvisar Guds ord och är motståndare till Kristus. Först måste lagens stränga dom över synden förkunnas. Men de som då erkänner sin synd och vänder sig till Kristus med bön om förlåtelse och frälsning skall få höra fridens och avlösningens evangelium. Detta är då en direkt och ovillkorlig tillsägelse av syndernas förlåtelse till den enskilda människan. Vi kallar detta *biktens sakrament* eller *skriftermålet*.

Luther skriver: ”Därför är det nu lätt att svara på den klyftiga frågan hur en människa kan förlåta synden, då ju detta tillkommer endast Gud. Ja, det är sant och riktigt att det inte står i mänsklig förmåga eller förtjänst och värdighet att förlåta någon synd, även om någon även var så helig som alla apostlar och alla änglar i himmelen. Därför fördömer vi också själva påven och hans munkar, som ger folk syndernas förlåtelse i kraft av egna gärningar, förtjänst och helighet och så ger avlösning så att det arma folket, som gärna vill ha någon riktig och säker tröst blir bedraget på ett skändligt och jämmerligt sätt.

Men vi måste göra en rätt åtskillnad mellan det som människor gör av eget tilltag och på egen värdighet och det som Kristus befäller att göra i hans namn och i hans kraft. De påviska och andra svärmare kan inte förstå eller göra denna åtskillnad. ... Men om avlösningen skall vara riktig och kraftig, så måste hon grunda sig på Kristi befallning så att hon blir av följande innehåll: Jag frisäger dig från alla dina synder, inte i mitt eller något helgons namn, inte heller för någon mänsklig förtjänsts skull utan i Kristi namn och i kraft av hans befallning, som har befallt mig att säga dig att dina synder är dig förlåtna. Det är sålunda inte jag utan han själv, som genom min mun förlåter dig synderna. Och du är skyldig att med fast tro ta emot detta, inte som människoord utan som om du hade hört det av Herrens Kristi egen mun.

Detta gäller nu inte endast dem som är predikanter eller församlingens tjänare utan alla kristna, så att var och en kan och bör avlösa den andre i hans dödsångest eller där någon nöd annars är för handen. När du nu hör mig säga detta ord: dina synder är dig förlåtna, så hör du att Gud vill vara dig nådig, hjälpa dig från synden och döden och göra dig rättfärdig.”

Luther menar nu inte att lekmän skall gå in i prästämbetet och förvalta nycklamakten där. Han säger strax därefter att det är fråga om nödfall: ”Ty Kristus, din Herre och Frälsare, som har kommit för att göra syndare saliga, han har befallt både sina tjänare i det offentliga predikoämbetet och i nödfall varje enskild kristen att den ene i hans namn skall trösta den andre från synden” (Kyrkopostillan 1978, 1 sönd. efter påsk, s. 354ff).

När vi som kristen kyrka möter motstånd och svårigheter och hamnar i tvivel skall vi nu se hur Jesus handlade med aposteln Tomas, som inte var med de övriga på påskdagen. Han fortsatte att tvivla och ville ha ett säkert bevis från Gud att Jesus verkligen var uppstånden. Han ville inte tro om han inte själv fick se spikhålen och såret i sidan. Så kommer Jesus tillbaka till apostlarna. Han upprepar först sin hälsning: *Frid var med er*. Sedan ger han en kärleksfull undervisning men också en tillrättavisning till Tomas. Han visar sina sår och uppmanar Tomas att inte tvivla utan att tro. Johannes skriver:

Sedan sade Jesus till Tomas: "Kom med ditt finger och se mina händer, kom med din hand och stick den i min sida. Och tviola inte, utan tro!" Tomas svarade honom: "Min Herre och min Gud!" Jesus sade till honom: "Du tror därför att du har sett mig. Saliga är de som inte har sett men ändå tror." (v 27-29).

De som inte ser men ändå tror är de som nu tillhör den kristna kyrkan. Må vi då bedja Herren om nåden att trots att vi inte kan se ändå tro på att allt vad han säger genom sina apostlar. Må vi frimodigt bekänna med Tomas: *Min Herre och min Gud!* Må vi så – utan att se men ändå genom tron – bli evigt saliga. Amen.

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans Helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. *Amen.*